KBR Koester de tijd

Jaarverslag 2020

Inhoudstafel

Enkele cijfers.....1

Een bijzonder jaar.....2

Ontwikkeling van de collecties.....3

Toegang tot de collecties.....4

Conservatie en restauratie.....5

De digitale bibliotheek.....6

KBR museum.....7

Wetenschappelijk onderzoek.....8

Enkele cijfers

In 2020 telde KBR **259 medewerkers**. Zij beheerden en bestudeerden het rijk cultureel en historisch erfgoed dat KBR bewaart en gaven er toegang toe, ze faciliteerden onderzoek en boden een brede culturele beleving aan aan het publiek.

Het budget bedroeg **16,6 miljoen euro**: 15,1 miljoen euro afkomstig uit een federale overheidsdotatie en 1,5 miljoen euro afkomstig uit sponsoring en eigen inkomsten.

KBR verwelkomde circa **15.200 mensen** in de leeszalen (ondanks een lange sluiting en vele beperkingen) en bediende **270.000 personen** op afstand, die samen **515.000 zoekopdrachten** in de catalogus uitvoerden en **850.000 pagina's** op de website bezochten.

Een bijzonder jaar

2020 werd voor alle medewerkers van KBR een jaar met veel veranderingen. Op vrijdag 13 maart 2020 kondigden de overheden de eerste maatregelen aan in de strijd tegen de covid-pandemie. KBR bleef **vier maanden gesloten voor het publiek** en heropende de deuren onder wisselende voorwaarden en beperkingen.

De medewerkers maakten kennis met verplicht **telewerk** en ontwikkelden nieuwe vormen van **dienstverlening op afstand**.

Tegelijk vergden de gedeeltelijke heropeningen complexe logistieke operaties én een bijzondere aandacht voor de **veiligheid** en het **welzijn** op het werk.

Ondanks de bijzondere omstandigheden voerden we het actieplan 2019 - 2021 verder uit. Sommige projecten kenden wat vertraging, maar andere kregen dan weer een extra boost. Het ontwikkelen van nieuwe **digitale diensten** kwam in een stroomversnelling terecht.

Ontwikkeling van de collecties

De hedendaagse collectie groeide in 2020 door aankoop en deponering aan met **32.100 boeken**, **24.000 tijdschriften** en **16.500 digitale publicaties**.

De historische collecties werden met interessante erfgoedstukken aangevuld. Zo konden we onder meer een voorstudie door symbolist Jean Delville van de verdwenen gerechtigheidscyclus in de Assisenzaal van het Justitiepaleis van Brussel, verschillende zeldzame oude drukken uit Brussel, Bazel en Sint-Omaars, autografische brieven van Michel de Ghelderode en Claude Debussy, en het handschrift van een onuitgegeven lied van César Franck toevoegen aan onze collecties.

Via de Koning Boudewijnstichting kon KBR ook een unieke collectie van 200 Belgische boekbanden toevoegen aan haar collectie. Daarnaast schonk een particulier 1.200 vooralsnog onbekend gebleven handelsloodjes uit Frankrijk en Groot-Brittannië. Het Nationaal Geografisch Instituut droeg tot slot een collectie van 30.000 kaarten én zijn bibliotheek over aan KBR.

Toegang tot de collecties

Er werden tijdens de lockdown maar liefst 135.000 nieuwe beschrijvingen aangemaakt in de online catalogus. Het gaat onder meer om 15.000 boek-veilingcatalogi, 9.000 renaissance-prenten, 6.000 Belgische drukwerken van vóór 1600, 5.500 Romeinse en Bourgondische munten, 2.000 Belgische kaarten en plannen, en 16.000 hedendaagse collectiestukken.

Daarnaast werd ook de kwaliteit van heel wat bestaande beschrijvingen verbeterd en gingen we 'catalogiseren' op afstand, op basis van scans van de benodigde pagina's.

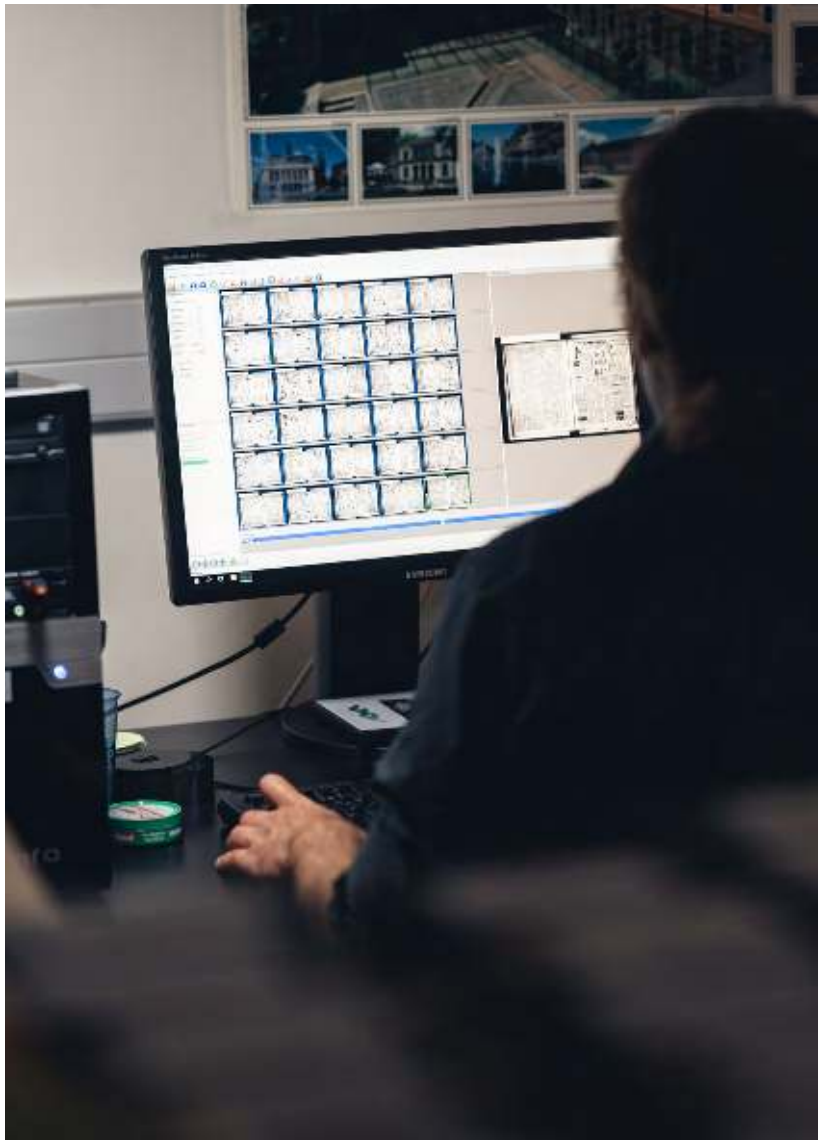

Conservatie en restauratie

In 2020 werden **230 collectiestukken** gerestaureerd: 85 prenten, 65 handschriften, 70 oude drukken en 10 kaarten.

Het restauratieatelier voorzag **2.500 prenten** van een montage in zuurvrij karton en vervaardigde 1.000 hoezen voor de bewaring van kaarten. Het boek-bindatelier liet op zijn beurt 1.500 tijdschriften inbinden.

Externe ateliers voerden voor de historische fondsen van anarchist Hem Day (5.400 werken) en Koning Leopold I (425 werken) een staat van bewaring uit.

De digitale bibliotheek

De medewerkers van KBR realiseerden **660.000 beelden**, goed voor 9.000 bibliografische eenheden. Het ging onder meer om 5.000 prenten, 1.000 munten en penningen, 1.000 kaarten en 450 handschriften. Daarbovenop werden nog **8.000 langspeelplaten** gedigitaliseerd, goed voor meer dan 1.000 uur muziek.

De lockdown zorgde voor een versnelde uitbouw van de dienstverlening op afstand. Momenteel zijn **770 miljoen documenten** uit 132 databanken op afstand te raadplegen (vóór medio 2020 kon dat uitsluitend in het KBR-gebouw). Bovendien werden **112 gedigitaliseerde Belgische kranten** uit de periode 1814-1970 op afstand beschikbaar gesteld voor onderzoeks- en onderwijsdoeleinden. Via het wettelijk depot verkreeg KBR bijna 15.000 digitale documenten en maar liefst 1.700 lezers maakten gebruik van de dienstverlening ‘Digit on Demand'.

KBR museum

KBR opende in 2020 een schatkamer voor het grote publiek: de handschriftenverzameling van de Bourgondische hertogen. Naast handschriften worden er ook heel wat bruiklenen uit andere prestigieuze instellingen getoond. In totaal illustreren **175 topstukken** het verhaal van de Bourgondische collectie: 100 handschriften, 11 schilderijen, 22 sculpturen en 42 andere voorwerpen (munten, prenten, archivalia) uit deze sleutelperiode in de Belgische geschiedenis.

Door de covid-pandemie kon het KBR museum niet in mei, maar wel op 18 september, worden ingehuldigd door Z.M. Koning Filip.

Van 26 oktober tot 8 december gingen de deuren helaas alweer dicht, door een nieuwe lockdown. Niettemin bereikte het KBR museum bijna **8.000 fysieke bezoekers** op minder dan 2 maanden tijd en haalde het positieve pers in **meer dan 160 artikels**.

Wetenschappelijk onderzoek

De wetenschappers van KBR deden in 2020 opnieuw volop onderzoek naar de collecties en namen deel aan (inter)nationale netwerken in hun vakgebied. Samen realiseerden zij **talrijke publicaties**, gaven ze (gast)colleges aan 5 universiteiten en vervulden ze bestuurlijke functies in tal van wetenschappelijke organisaties en redacties.

KBR is trekker of partner van 9 BRAIN-projecten en startte in 2020 2 nieuwe FED-tWIN-samenwerkingen.

In Monte Artium, het wetenschappelijk tijdschrift dat KBR publiceert, verscheen in 2020 voor de dertiende keer.